

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 247/06-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. augusta 2006 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., P., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, ktorou namieta porušenie svojich základných práv zaručených v Ústave Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní sp. zn. 1 T 149/05 a Krajského súdu v Trenčíne v konaní sp. zn. 21 T 2/03, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 22. mája 2006 doručená sťažnosť J. M. (ďalej len „sťažovateľ“), P., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, doplnená podaniami doručenými ústavnému súdu 29. mája 2006, 9., 19. a 21. júna 2006, ako aj 27. júla 2006, ktorou namieta porušenie svojich základných práv zaručených v Ústave Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) postupom Okresného súdu Rimavská Sobota (ďalej „okresný súd“) v konaní sp. zn. 1 T 149/05 a Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 21 T 2/03.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že v konaní sp. zn. 21 T 3/03 (správne má byť sp. zn. 21 T 2/03, pozn.) na krajskom súde bol obvinený z trestného činu podľa ustanovenia § 219 ods. 2 v spojení s § 9 ods. 2 Trestného zákona (ďalej len „TZ“), pričom v danej veci zastáva názor, že bol obvinený len z toho dôvodu, lebo sám ohlásil páchatel'a vraždy. Krajský súd na pojednávaní 31. mája 2006 vyniesol rozsudok, nedovolil však sťažovateľovi klásť otázky spoluobvinenému a vyjadriť sa k veci, „... *pritom to bola výpoveď, ktorá mala byť prečítaná hneď na začiatku pojednávania, mala byť predmetom dokazovania*“.

Samotné dôkazy vo veci sp. zn. 21 T 2/03 boli podľa názoru sťažovateľa vyhodnotené nesprávne, dokazovanie bolo neúplné, doba spáchania trestného činu vraždy nebola jednoznačne ustálená, „... *súd úplne odignoroval aj snahu mojej výpovede – faktov, dokazujúcich, že vrah – P. je klamár, tým aj možnosť objasniť skutočnú pravdu!*“ V dôsledku uvedených skutočností boli podľa názoru sťažovateľa porušené jeho základné práva podľa ústavy, ale aj „... *iné zákony*“.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej uvádza, že v konaní vedenom pred okresným súdom v trestnej veci sp. zn. 1 T 149/05 bol obvinený z trestného činu podľa ustanovenia § 234 ods. 1 TZ, pričom prípad lúpeže bol umelo vykonštruovaný, pretože dokazovanie vo veci nebolo úplné – stopy v snehu na mieste trestného činu neboli vyhodnotené, polícia ho pred zatknutím dlhšie sledovala, celé vyšetrovanie smerovalo k tomu, aby polícia nemusela hľadať skutočného páchatel'a a preukázať nevinu sťažovateľa, pričom aj prokurátorka okresnej prokuratúry je voči nemu zaujatá z dôvodu sťažovateľom podaných žalôb „... *pre krytie podvodov OČTK!*“

Sťažovateľ sa vo veci obvinenia z trestného činu lúpeže cíti byť nevinný, pretože v čase výsluchu orgánmi činnými v trestnom konaní bol pod vplyvom alkoholu, bili ho a psychicky týrali a „... *boli robené machinácie s časmi môjho výsluchu...*“ Predvolaný svedok, ktorý vypovedal na hlavnom pojednávaní „... *ma bil, pýtal si peniaze, tvrdil, že som*

spáchal dáky trestný čin...“. Z uvedených dôvodov sťažovateľ považuje aj svoju väzbu v súvislosti s obvinením z trestného činu lúpeže za nedôvodnú.

Z obsahu podania sťažovateľa doručeného ústavnému súdu 27. júla 2006 vyplýva, že konanie pred okresným súdom sp. zn. 1 T 149/05 bolo právoplatne skončené, pričom opätovne poukázal na nezákonný postup orgánov činných v trestnom konaní v danej veci.

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti a v podaniach bližšie nešpecifikované porušenia základných práv podľa ústavy sťažovateľ v návrhu výroku rozhodnutia (petite) svojej sťažnosti žiada ústavný súd „... *o úplné zrušenie oboch prípadov, moje oslobodenie v plnom rozsahu a prepustenie na slobodu!*“

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V zmysle čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí podľa ustanovenia § 25 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Skúmal pritom, či má na jej prerokovanie právomoc, či sťažnosť má náležitosti podľa ustanovení § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde, či nie je neprípustná, podaná niekým zjavne neoprávneným alebo oneskorene, ako aj to, či nie je zjavne neopodstatnená.

Podľa čl. 142 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach.

V zmysle citovaného čl. 127 ústavy má ústavný súd právomoc konať a rozhodnúť o sťažnosti len vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže ochrany tých práv, ktorých porušenie namieta pred ústavným súdom, domáhať pred iným súdom. „Ústavný súd Slovenskej republiky zásadne nie je oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie, ak existuje všeobecný súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody. Prijatie takej sťažnosti vylučuje nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky vyjadrený v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako princíp subsidiarity,“ – rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 130/02.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 140/03, III. ÚS 118/04).

K namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy postupom krajského súdu v konaní sp. zn. 21 T 2/03

Sťažovateľ vo svojich podaniach namietal nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré podľa jeho názoru v konaní krajského súdu sp. zn. 21 T 2/03 nepreukázali spáchanie trestného činu, z ktorého bol obvinený.

Ústavný súd zistil (úradný záznam č. k. Rvp 914/06-12 z 18. júla 2006), že predmetný spis sp. zn. 21 T 2/03 týkajúci sa trestnej veci sťažovateľa bol 18. júla 2006

krajským súdom vypravený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o odvolaní, ktoré podali obžalovaní (teda aj sťažovateľ ako jeden z obžalovaných).

Podľa ustanovenia § 254 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len „TP“) účinného do 31. decembra 2005 sa prieskumná právomoc odvolacieho súdu vzťahuje nielen na zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým môže odvolateľ podať odvolanie, ale aj na správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, vrátane väd, ktoré neboli odvolaním vytýkané. V zmysle ustanovenia § 258 ods. 1 písm. a) TP odvolací súd zruší napadnutý rozsudok tiež pre podstatné vady konania, ktoré rozsudku predchádzalo, najmä preto, že v tomto konaní boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby.

Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry upozorňuje, že ak má sťažovateľ možnosť domáhať sa ochrany svojich práv pred všeobecným súdom, podľa čl. 127 ods. 1 in fine ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu. Nedostatok právomoci ústavného súdu na konanie o sťažnosti nemožno odstrániť. V konkrétnych okolnostiach predmetnej veci je na rozhodnutie o odvolaní obžalovaných príslušný rozhodnúť najvyšší súd, čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu konať v tejto veci.

Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Z uvedeného dôvodu je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, keď nie je daná právomoc všeobecných súdov – napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 13/01, III. ÚS 18/04, III. ÚS 319/05. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

K namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 1 T 149/05

Sťažovateľ v podaniach týkajúcich sa konania okresného súdu sp. zn. 1 T 149/05 namietal, že dôkazy, ktoré ho usvedčili z trestného činu lúpeže, boli získané nezákonným

spôsobom, nepreukazovali spáchanie skutku jeho osobou, orgány činné v trestnom konaní manipulovali s dôkazmi, aby nemuseli hľadať skutočného páchatel'a a okresný súd nesprávne vyhodnotil dôkazy získané v prípravnom konaní, ako aj dôkazy vykonané počas hlavných pojednávaní.

Ústavný súd výzvou č. k. Rvp 914/06-13 z 19. júla 2006 požiadal okresný súd o zaslanie spisu sp. zn. 1 T 149/05 (spis bol ústavnému súdu doručený 27. júla 2006).

Ústavný súd z predloženého spisu zistil, že na základe trestného oznámenia poškodenej osoby bol sťažovateľ 16. marca 2005 zadržaný a bolo proti nemu vznesené obvinenie z trestného činu lúpeže podľa ustanovenia § 234 ods. 1 TZ, pričom prokurátorka Okresnej prokuratúry v Rimavskej Sobote (ďalej len „okresná prokuratúra“) zároveň podala návrh na vzatie sťažovateľa do väzby z dôvodov uvedených v ustanovení § 67 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005.

Sťažovateľ počas výpovede pred okresným súdom 18. marca 2005 spáchanie skutku nepoprel a podrobne opísal, ako k skutku, z ktorého bol obvinený, došlo. Okresný súd uznesením sp. zn. Tp 29/05 z 18. marca 2005 (č. 1. 16 spisu) vzal sťažovateľa do väzby z dôvodov uvedených v ustanovení § 67 ods. 1 písm. a) a c) TP s tým, že neprijal písomný sľub sťažovateľa podľa ustanovenia § 73 ods. 1 písm. b) TP. V odôvodnení predmetného uznesenia okresný súd poukázal najmä na výpoveď sťažovateľa, ktorý nepoprel spáchanie skutku, z ktorého bol obvinený, výpoveď poškodenej, ktorá sťažovateľa v trestnom oznámení podrobne opísala, ako aj skutočnosť, že sťažovateľ bol predtým štyrikrát súdne trestaný za majetkovú a násilnú trestnú činnosť. Vzhľadom na skutočnosť, že skutok, z ktorého bol sťažovateľ obvinený, sa stal mimo miesta jeho trvalého bydliska, pričom sťažovateľ počas výpovede uviedol, že pod vplyvom omamných látok rád cestuje po Slovenskej republike, vyplynula aj dôvodná obava, že sťažovateľ by maril vyšetrowanie nezdržiavaním sa v mieste trvalého bydliska.

V priebehu vyšetrowania v prípravnom konaní vykonali vyšetrowacie orgány 15. marca 2005 ohliadku miesta činu (č. 1. 24 – 31 spisu). Na základe znaleckého posudku

Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru v Banskej Bystrici č. p. PPZ-898/KEU-BB-EXP-2005 zo 4. mája 2005 bolo potvrdené, že vzorka DNA profilu nachádzajúca sa na ohorku cigarety zaistenej na mieste činu a DNA profil zistený z výteru bukálnej sliznice sťažovateľa sú zhodné, navyac chumáč vlasov poškodenej osoby zaistený na mieste činu a následne podrobený odbornej analýze potvrdil násilné napadnutie poškodenej, ktoré sťažovateľ v ďalších výpovediach (aj v rámci hlavného pojednávania) poprel.

Na základe uvedených, ako aj ďalších výsledkov vyšetrovania v prípravnom konaní (vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa, lekárske potvrdenie o rozsahu poranení poškodenej spôsobených násilným prepadnutím, potvrdenia o nákupe cudzej meny od sťažovateľa peňažným ústavom z 15. marca 2005, výpovede sťažovateľa, poškodenej a svedkov, rekognícia – opoznávanie páchatel'a poškodenou a svedkami) a po preštudovaní vyšetrovacieho spisu sťažovateľom a jeho ustanoveným právnym zástupcom 9. a 10. mája 2005 podala okresná prokuratúra 9. mája 2005 obžalobu (sp. zn. 2 Pv 157/05).

Okresný súd po vykonaní viacerých hlavných pojednávanií rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 1 T 149/05-280 z 30. marca 2005, v ktorom bol sťažovateľ uznaný za vinného z trestného činu lúpeže podľa ustanovenia § 234 ods. 1 TZ a odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere päť rokov. Sťažovateľ podal 12. apríla 2005 proti rozsudku okresného súdu odvolanie.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 3 To 151/06-309 zo 14. júna 2006 zrušil rozsudok okresného súdu z dôvodu procesných nedostatkov (okresný súd zaradil sťažovateľa do ústavu na výkon trestu podľa ustanovení TP účinného od 1. januára 2006) a uznal sťažovateľa za vinného zo spáchania trestného činu lúpeže podľa ustanovenia § 234 ods. 1 TZ so zaradením do druhej nápravno-výchovnej skupiny pre výkon uloženého trestu. V odôvodnení predmetného rozsudku sú podrobne uvedené výsledky dokazovania z prípravného konania a konania pred súdom (v rámci hlavného pojednávania), ktoré jednoznačne preukázalo spáchanie trestného činu sťažovateľom. Hlavnými dôkazmi, o ktoré súd oprel svoju argumentáciu, boli výpoveď poškodenej na hlavnom pojednávanií (č. l. 252

spisu), zápisnica o ohliadke miesta činu (č. l. 24 – 30), závery znaleckého posudku z odboru biológie a genetickej analýzy (č. l. 40 – 44), ako aj odborné vyjadrenia a lekárske správy. „Osobitne z analýzy DNA ohorku cigarety vyplýva, že obžalovaný (t. j. sťažovateľ, pozn.) sa skutočne fyzicky nachádzal na mieste činu. Uvedené dôkazy, osobitne chumáč vlasov nájdený na mieste činu svedčí i o násilnom napadnutí poškodenej, i o jej aktívnom bránení sa, a taktiež i potvrdzujú v tomto smere údaje poškodenej ohľadne okolnosti útoku.

Nepriamo usvedčujú obžalovaného zo spáchania skutku i výpovede svedkov M. A. a M. A., ktorí tak v prípravnom konaní, ako i na hlavnom pojednávaní potvrdili, že inkriminovanú zlatú retiazku odkúpili od obžalovaného“.

Ústavný súd na základe preštudovania postupu orgánov činných v trestnom konaní a spisu sp. zn. 1 T 149/05 nezistil skutočnosti, ktoré by nasvedčovali porušeniu základných práv podľa ústavy v sťažnosti sťažovateľa. Ústavný súd preskúmal spisový materiál a dospel k záveru, že úkony a rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní v danom prípade nemohli porušiť sťažovateľove ústavné práva. Súdy vo svojich rozhodnutiach uviedli podrobné skutkové a právne úvahy vrátane záverov z dokazovania vykonaného v priebehu prípravného konania a na hlavnom pojednávaní, na základe ktorých dospeli k záveru, že sťažovateľ spáchal skutok, z ktorého bol obvinený.

V zmysle ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta – napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 93/97, I. ÚS 87/97, I. ÚS 20/97, I. ÚS 24/98, III. ÚS 248/05. Sťažovateľ vo svojich podaniach namietal nesprávny a neobjektívny postup orgánov činných v trestnom konaní (najmä manipuláciu s dôkaznými prostriedkami, vyhodnocovanie dôkazov v jeho neprospech a prehliadanie dôkazov svedčiacich v jeho prospech), čím malo dôjsť k porušeniu jeho bližšie nešpecifikovaných základných práv podľa ústavy. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd pri preskúmaní postupu orgánov činných v jeho trestnej veci nezistil príčinnú súvislosť s namietaným porušením základných práv sťažovateľa podľa

ústavy, bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Nedostatok právomoci ani zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti nemožno odstrániť, preto ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na odstránenie nedostatkov jeho sťažnosti, ktorá v predloženej podobe neobsahovala náležitosti podľa ustanovení § 20 ods. 1 a 2, ako aj § 50 zákona o ústavnom súde (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 187/06).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2006